
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2010:6

**Klarläggande om den principiella ordning som gäller
när en biskop vid en konflikt lämnar sin tjänst**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:74 med förslag om att Kyrkomötet ska göra vissa tillkännagivanden till Kyrkostyrelsen i frågor som avser hanteringen av en konflikt mellan stift och biskop. Utskottet menar att en eventuell sådan konflikt är en unik situation och att det därmed inte på det sätt som föreslås i motionen på förhand bör göras principiella ställningstaganden till vad som ska gälla. Vidare framhåller utskottet att det finns en kyrkoordningsreglerad kollegial tillsyn genom Biskopsmötet. Med hänvisning till dessa förhållanden föreslås att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:74, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:74, punkt 2.

Motionens förslag

**Motion 2010:74 av Dag Sandahl, Klarläggande om den principiella ordning
som ska gälla när en biskop vid en konflikt lämnar sin tjänst**

Kyrkomötet beslutar att ge Kyrkostyrelsen till känna att följande principiella ordning ska gälla vid konflikter mellan stift och biskop.

1. Beslut om konfliktlösningar kan endast fattas efter det att Svenska kyrkan på den nationella nivån varit delaktig i de överläggningar som måste föregå beslutet.
2. När överenskommelser av detta slag ingås har Svenska kyrkan på den nationella nivån ett ansvar som också innefattar ekonomiska åtaganden.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2010:74 i Ln 2010:6y. Yttrandet bifogas som *bilaga 1*.

Bakgrund

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2010:6y att samtidigt som en biskop är kallad och vigd för ett stift är han eller hon också biskop i Svenska kyrkan som helhet. I yttrandet framhålls också den Biskopsmötets kollegiala tillsynsansvar vid sidan av den tillsyn som Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar svarar för.

I 10 kap. 2 § sägs att Kyrkomötet ska utfärda bestämmelser om bl.a. kyrkans vigningstjänst och om de regler efter vilka församlingarna och stiftens samt

organen på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Vidare sägs i 2 a § i samma kapitel att Kyrkomötets bestämmelser ska ingå i kyrkoordningen om inte särskilda skäl talar mot detta samt att bestämmelser som beslutas av Kyrkomötet ska meddelas i Svenska kyrkans bestämmelser. Det framgår inte direkt av kyrkoordningen och inte heller i förarbetena vad som närmare avses med bestämmelser, som i regel ska ingå i kyrkoordningen, och enskilda beslut som inte kräver någon särskild form för hur de beslutas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:74.

Situationen att en biskop lämnar sin befattning på grund av en konflikt kan närmast ses som unik. Det kan sägas ligga i sakens natur att unika situationer kräver unika lösningar. Detta menar vi är ett viktigt skäl för Kyrkomötet att inte göra några principiella uttalanden om hur en eventuell framtida situation av detta slag ska hanteras. Med detta sagt kan ändå finnas skäl att göra några noteringar om hur vi ser på frågor som aktualiseras genom motion 2010:74.

I likhet med Läronämnden vill vi lyfta fram att det finns en i kyrkoordningen reglerad kollegial tillsyn avseende biskoparna. Enligt 10 kap. 7 § i kyrkoordningen finns Biskopsmötet bl.a. för "tillsyn över biskoparnas verksamhet". I 57 kap. 2 § sägs också att "Biskopsmötet ska ha tillsyn över biskoparnas verksamhet". Även om varje befattning som biskop är en befattning i ett stift är uppdraget som biskop också ett uppdrag som avser Svenska kyrkan som helhet. Biskopsmötet ses i kyrkoordningen som ett organ på Svenska kyrkans nationella nivå. Det innebär att på visst sätt är den nationella nivån med i tillsynen över biskoparnas verksamhet. Även Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, vars uppgift enligt 10 kap. 8 § är "att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst", är ett organ på nationell nivå. I vilken utsträckning andra organ på nationell nivå ska vara delaktiga i eventuella konflikthanteringar bör det enligt vår mening inte göras några principiella och övergripande ställningstaganden till.

I den utsträckning det görs ekonomiska uppgörelser med en anställd bör det i första hand alltid vara arbetsgivaren som bär det ekonomiska ansvaret. I detta fall bör det inte fastställas några andra principer som avser vissa anställda. Det hindrar inte att man kan träffa överenskommelser som innebär en annan ekonomisk ansvarsfördelning i särskilda fall. Detta bör dock vara en fråga för de parter som kan vara involverade i en viss situation och är inte lämpligt att Kyrkomötet fastställer några generella principer för.

Mot bakgrund av det som vi här har anfört menar vi att motion 2010:74 bör avslås.

Uppsala den 30 september 2010

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge, Eric Muhl, Ronny Hansson och Inger Lif.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jan Johansson, Birgitta Halvarsson, TU 2010:6
Kjerstin Sörngård Thulin, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Lennart Kjellin,
Mattias Rosenqvist, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén
och Torbjörn Lindahl.

Biskop Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2010:6y

Biskop som lämnar sin tjänst

Läronämndens yttrande över motion 2010:74

En biskop i Svenska kyrkan är alltid kallad och vigd till biskop i ett stift, men är samtidigt biskop i Svenska kyrkan som helhet. Det senare kommer bland annat till uttryck i biskopsmötets kollegiala tillsynsansvar över biskoparnas verksamhet (Kyrkoordningen 57 kap 2 §) och den befogenhet som Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har att pröva biskoparnas behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst (Kyrkoordningen 14 kap 1 §). En konflikt på stiftsnivå som skulle kunna leda till biskopens avgång är inte bara en angelägenhet för ifrågavarande stift utan för Svenska kyrkan som helhet.

Uppsala den 25 augusti 2010

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Lennart Koskinen, biskop Eva Brunne, Kajsa Ahlstrand, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.